

РЕШЕНИЕ

№ 68

гр. Шумен, 01.12.2022 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ШУМЕН в публично заседание на двадесет и втори ноември през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: Константин Г. Моллов

при участието на секретаря Галина Св. Г.а
като разгледа докладваното от Константин Г. Моллов Търговско дело № 20223600900010 по описа за 2022 година

за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по депозирана искова молба от Д. Г. Д., ЕГН *****, чрез адв. Н. Н. Д. със съдебен адрес на кантората в гр. София, ул. „.....“, № 2, четвърти полуетаж, офис № 4 против Застрахователно дружество „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482 със седалище и адрес на управление гр. София, р-н Триадница, ул. „.....р“, № 78, представлявано от С.С.П. и К.Д.К.. Ищецът твърди, че на 08.12.2019 г. в гр. Шумен по бул. „.....“ на кръстовището с ул. „.....“, настъпва ПТП, при което лек автомобил марка „Мерцедес“, модел „ЦЛК“ с рег. № ..... управляван от Д.А.И..ов се блъсва в автобус марка „Сетра“, модел „С 411ХД“ с рег. № ..... В резултат на ПТП, намиращият се в лекия автомобил Д. Г. Д. е получил телесни увреждания, изразяващи се в счупване на лъчевата кост на лявата предмишница и на стилоидния израстък на лакътна кост на лявата предмишница. Първоначално лечението е проведено в „МБАЛ-Шумен“ АД, където на 13.12.2019 г. е извършена оперативна интервенция, след това е продължило в домашни условия. Пострадалият е търпял продължителни болки и страдания, като негативните последици от ПТП все още не са преодолени. По време на възстановяването той е изпитал редица неудобства в бита, поради необходимостта от чужда помощ.

За лек автомобил марка „Мерцедес“, модел „ЦЛК“ с рег. № ..... е имало сключен с ответника договор за задължителна застраховка „Гражданска отговорност“, обективиран в застрахователна полица № BG/02/119003320704 с начална дата на покритие 02.12.2019 г. и крайна дата на покритие 01.12.2020 г. Ищецът в качеството си на увредено лице е отправил до ответното дружество молба за възмездяването на претърпените от него неимуществени вреди, като е представил документите, с които разполага. Молбата е депозирана на 19.02.2021 г., но към датата на подаване на исковата молба не е получен отговор от

застрахователя. С исковата молба ищецът претендира ответното дружество да му заплати застрахователно обезщетение за неимуществени вреди в размер на 60 000.00 лв. ведно със законната лихва върху сумата, съгл. чл.429, ал.3 от КЗ от датата на предявяване на извънсъдебната претенция – 19.02.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и законна лихва на основание чл.497, ал1, т.2 от КЗ върху размера на застрахователното обезщетение, включващо главницата за неимуществени вреди и лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ, считано от изтичането на 15 работни дни от уведомяване на застрахователя - 13.03.2021 г. до окончателното ѝ изплащане.

Застрахователно дружество „Бул инс“ АД изрично заявява, че оспорва исковите претенции по основание и размер. Не са налице доказателства, установяващи извършването на деликт от страна на застрахования. В случай, че се установи противоправно поведение, осъществено от водача на лекия автомобил, твърди, че ПТП и причинените от него вреди са съпричинени от пострадалият, който с поведението си е допринесъл за тях. Ищецът е пътувал без поставен обезопасителен колан. Оспорва се твърденията на ищеца относно обема на претърпените неимуществени вреди, счита, че същите не са доказани. Претенцията за неимуществени вреди е силно завишена. Неоснователни са предявените акцесорни икове за лихви, а в частта, с която по същество се претендира лихва върху лихва е недопустима.

От събраните по делото доказателства, не оспорени от страните, преценени по отделно и в съвкупност съдът приема за установено следното:

Във връзка с настъпилото ПТП е образувано ДП № 1401/2019 г. по описа на РУ–Шумен, вх. № 2963/2019 г. по описа на ШРП за това, че на 08.12.2019 г. в гр. Шумен на кръстовището образувано при пресичането на бул. „.....“ и ул. „.....“ при управлението на МПС са били нарушени правилата за движение и по непредпазливост е била причинена средна телесна повреда на Д. Г. Д. – престъпление по чл. 343, ал.1, б. „б“ от НК във вр. с чл.342, ал.1 от НК. Но пострадалият от престъплението Д. Г. Д. се е възползвал от правото си, предоставено му от чл.343, ал.2 от НК да поиска прекратяване на досъдебното производство и предвид наличието на предпоставките визирани в разпоредбата, същата е приложена и наказателното производство е прекратено с Постановление на РП - Шумен от 08.04.2021 г.

Страните не оспорват наличието и с оглед на представените документи по заведената от застрахователя щета № ***** съдът приема за безспорно установено обстоятелството, че има валидно сключен застрахователен договор за застраховка „Гражданска отговорност“ по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил „Мерцедес“, модел „ЦЛК“ с рег. № ..... към датата, на която е осъществено процесното ПТП – застрахователна полица № BG/02/119003320704 със срок за валидност от 02.12.2019 г. до 01.12.2020 г.

От заключението на назначената от съда комплексна съдебномедицинска и автотехническа експертиза, прието от съда като обективно и компетентно дадено и от допълнителните разяснения на вещите лица дадени в съдебно заседание се установява, че на 08.12.2019 г., около 0.30 ч., автобус „Сетра“ с рег. № .... с водач Е.Г.Р. Р. се е движел в гр.

Шумен от кв. Тракия по лявата лента на бул. „.....“ в западна посока към кръстовището с ул. „.....“. Времето е било ясно, през тъмната част на денонощието, пътното платно мокро, разделено на три ленти с прекъсната осева линия, без неравности. При достигане на кръстовището с ул. „.....“ водачът на автобуса е преустановил движението и след като се е убедил, че не са налице МПС е предприел завои на ляво и пресичане южното платно на булеварда с направление автогара Шумен по ул. „.....“. В същия момент срещуположно по средната лента на южното платно в посока кв. Тракия се е движил лек автомобил „Мерцедес CLK“ с рег. № ..... управляван от Д.А.И.ов с пътник на предната дясна седалка Г. Ц. Г. и на задната дясна седалка Д. Г. Д.. Водачът е управлявал автомобила с висока скорост, значително превишаваща максимално разрешената скорост от 50 км./ч. и не е предприел спиране при възникналата опасност за движението. В момента, в който предната част на автобуса е навлязла в ул. „.....“ лек автомобил „Мерцедес CLK“ с рег. № ..... се е ударил с предната си част в дясната странична част на автобуса. От удара автобуса е бил отхвърлен на няколко метра на ляво и с левите колела е навлязъл в разделителен триъгълник между двете платна на ул. „.....“, а лекият автомобил е рikuширал 1-2 метра назад и е останал на място. Ударът е прав, централен между челната част на лекия автомобил с дясната странична част на автобуса. Мястото на удара е в средната лента за движение на бул. „.....“ в посока към квартал Тракия с кръстовището на ул. „.....“. В резултат на удара са нанесени значителни щети на двете МПС.

Причината за настъпването на ПТП е движението на водача на лек автомобил „Мерцедес CLK“ с превишена скорост и несвоевременна реакция за избягване на удара с автобуса, въпреки, че е имал такава възможност. Преди настъпването на ПТП скоростта на движение на автобуса е била 15.24 км./ч., а на лекия автомобил 129.7 км./ч. Скоростта на движение на лекия автомобил, съществено се е отразила на механизма на ПТП, тъй като при движение с разрешената скорост от 50 км./ч. то изобщо не би възникнало. Скоростта на автобуса не е оказала влияние върху механизма на ПТП.

ПТП е било предотвратимо в случай, че водачът на лек автомобил „Мерцедес CLK“ се е движил с 50 км./ч. Сблъсъкът между МПС е можел да бъде предотвратен и ако водачът на лекия автомобил е реагирал на опасността с аварийно задействане на спирачките. Той е имал възможност да забележи горната част на автобуса, който е бял на цвят, веднага след излизане от кръстовището с ул. „Алеко Константинов“ на разстояние около 190 метра, тъй като е имал пряка видимост към мястото на удара. При незабавна употреба на спирачки, водачът на лекия автомобил е имал възможност да преустанови движението без сблъсък на 11 метра преди мястото на удара, тъй като опасната зона за спиране е 179 метра.

Лек автомобил „Мерцедес CLK“ с рег. № ..... е произведен през 2004 г. с ляв волан и е снабден с предпазни колани на всичките 5 седалки. Предпазните колани в автомобила са част от пасивната система за защита на водача и пътниците при различни видове удари. Едно от необходимите условия е предпазният колан да бъде опънат по тялото на водача или пътника. Съвременният предпазен колан е триточков (У-образен), като минава косо през раменния пояс и предната гръдна стена и хоризонтално през предната коремна стена.

Възпиращото действие на предпазния колан се изразява в задържане на пътниците по местата им и предотвратява свободното инерционно движение на тялото в купето на автомобила. В случай на сблъсък се задейства автоматичен блокиращ механизъм, при което се фиксират към седалките торсове на пътниците, като крайниците и главата остават свободни. Поставеният колан ограничава движението на долната и горна част на тялото на пътника в определени граници по посока напред, поради което коланите са най-ефективни при челни удари. Пострадалият Д. Г. Д. е бил пътник на задната дясна седалка, която е била оборудвана с предпазен колан, а ударът за лекия автомобил е бил челен прав в предната му част.

При ПТП ищецът е получил следните травматични увреждания: съчетана травма – глава и крайници, изразяваща се в: 1) контузия на главата: две разкъсноконтузни рани в окосмената част на главата с неправилна форма; охлузвания по дясното ухо; кръвонасядания на долна устна. Лекостепенно мозъчно сътресение. и 2) контузия на крайниците: охлузвания и повърхностно кръвонасядане в областта на дясното рамо и над него към шията; фрактура на лъчевата кост на лявата предмишница на типично място; фрактура на стилоидния израстък на лакътната кост на лявата предмишница; охлузвания и болезненост в областта на дясното коляно

Между претърпяното ПТП и установените травматични увреждания е налице пряка причинна връзка.

Въз основа на медицинските критерии за употреба на предпазен колан се установява, че ищецът не е бил с поставен предпазен колан. Налице е лицева травма и травма на главата, от каквато предпазния колан по своята конструкция и предназначение се очаква да предпази пътника, особено при челен удар, фиксирайки тялото му към седалката.

При правилно поставен предпазен колан и при по-ниска скорост на сблъсъка рискът за здравето на ищеца би бил по-малък, но при скорост над сблъсъка над 60 км./ч. (в случая – 129.7 км./ч.) са възможни тежки травми в гръдната и коремната област, причинени от самия колан.

Непосредствено след ПТП на ищеца е било проведено двуетапно лечение. Двете обширни рани в окосмената част на главата, преценени като разкъсноконтузни са били обработени хирургически (защити) още в спешното отделение. Първоначално ищецът е бил приет за лечение в хирургичното отделение на „МБАЛ-Шумен“ АД (което разполага с неврохирургичен сектор), по повод на данните за мозъчно сътресение. В хода на диагностиката и лечението мозъчното сътресение е преценено като лекостепенно и му е проведено четириднешно консервативно лечение с противооточни и нестероидни противовъзпалителни средства. На установените счупвания е наложена гипсова имобилизация. След изписването му от хирургично отделение на 12.12.2019 г. пострадалият е бил приет в ортопедичното отделение на болницата на същата дата. На следващия ден е била извършена репозиция (наместване) на фрактурите в условията на операционна. Наложена е нова гипсова имобилизация за срок от 35 дни (до 16.01.2020 г.) и на същия ден е бил изписан с подобрение на домашно амбулаторно лечение.

Не са налице медицински документи, отразяващи динамично възстановителния период, поради което могат да се определят само средни срокове за възстановяване за: 1) раните на главата (предвид големината им) около 3 седмици; 2) лекостепенно мозъчно сътресение до 20 - 30 дни; 3) фрактурата на лъчевата кост в долния ѝ край (на типично място), предвид избрания метод на лечение - 2½ - 3 месеца; 4) фрактурата на лакътната кост в долния ѝ край (стилоиден израстък) при избрания метод на лечение – 1½ - 2 месеца; 5) установените охлузвания на задно ухо, дясно рамо и дясно коляно до 2 седмици.

Към момента на изготвяне на експертизата ищецът е клинично здрав по отношение на получените травми при ПТП. Ръбците от получените рани са напълно матурирани, а движенията в лявата гъривнена става са възстановени в пълен обем.

Ищецът е изпитвал силно болки през първите 3 – 4 седмици след претърпяното ПТП, след което, при липса на регистрирани усложнения, болките постепенно започват да намаляват и отзвучават. През първите 1-2 месеца ще са налице и допълнителни неудобства, свързани с ограничените движения в областта на левия горен крайник от имобилизацията и със самообслужването. Налице е също и непостоянна остатъчна болезненост, проявяваща се основно при повишена физическа активност, промяна на времето и повдигане на по-тежки предмети. С оглед данните от наличните рентгенографии и от проведения контролен преглед развитие на усложнения в бъдеще не се очакват.

За установяване на наведените твърдения за претърпени от него болки и страдания, ищецът е ангажирал гласни доказателства. В съдебно заседание са разпитани свидетелите В.М.В. майка на ищеца и М.В.Т., близка приятелка на семейството. От показанията им се установява, че болничното лечение е проведено в периода от 8-ми до 13-ти декември, след което лечението на ищеца е продължило при домашни условия. В първите два месеца ищецът е имал нужда от чужда помощ, тъй като не е бил в състояние сам да се обслужва и задоволява хигиенните и битовите си потребности. Налагало се е да използва болкоуспокояващи, поради болките, които често не са му позволявали да заспи. След вторият месец започнал да става и да се раздвижва сам, но му прилошавало, често сънувал кошмари. След инцидента, ищецът се е затворил в себе си, изпитва страх когато пътува с кола, преди ПТП е ходел редовно на фитнес, но след това е преустановил спортуването, тъй като ръката и кръстът го болят при натоварване.

Съдът кредитира показанията на свидетелите, предвид обстоятелството, че те имат преки и непосредствени впечатления от състоянието на ищеца в периода преди и след ПТП. На следващо място показанията им кореспондират със събраните в хода на процеса доказателства, както и поради факта, че не са събрани доказателства, които да ги оборват.

По делото е разпитан и свидетелят Г. Ц. Г., който по време на инцидента е пътувал в лекия автомобил и е седял на предната дясна седалка. От показанията му се установява, че Д. Г. Д. е седял на задната седалка и не си е бил поставил колана. При ударът ищеца е отишъл отпред между двете седалки и си е ударил главата в предния прозорец. Съдът кредитира показанията на свидетеля, тъй като те кореспондират със събраните по време на

процеса доказателства.

От представените по делото писмени доказателства се установява, че на 19. 02.2021 г. (л.261-л.262) ответникът е получил писмената застрахователна претенция на ищеца (вх. № ОК-104509), като към нея са били приложени посочените в нея документи. С писмо изх. № НЩ-1604/01.03.2021 г., застрахователят е отказал да обезщети ищеца, като е посочил, че следва да му бъдат представени влязъл в законна сила акт – присъда, решение или споразумение по наказателно дело или постановление за прекратяване на наказателното производство. До влизане в сила на акт, доказващ виновността на водача, управлявал застрахованото МПС няма основание да заплати претендираното застрахователно обезщетение.

С оглед на изложената фактическа обстановка съдът достига до следните правни изводи:

Налице е правен спор относно заплащане на обезщетение за претърпени от ищеца неимуществени вреди. Предявените обективно и кумулативно съединени искове срещу ответното дружество са с правно основание чл.432, ал. 1 от КЗ и чл.86, ал.1 от ЗЗД.

Предявените искове са допустими. Разгледани по същество исковите претенции са частично основателни, поради следните съображения:

Съгласно чл.429, ал.1, т.1 от КЗ с договора за застраховка “Гражданска отговорност”, застрахователят се задължава да покрие в границите на определената в договора застрахователна сума отговорността на застрахования за причинени от него на трети лица вреди. Отговорността на застрахователя се осъществява чрез заплащане обезщетение на увреденото лице за претърпените от него вреди, които могат да са имуществени и неимуществени и са пряк и непосредствен резултат от увреждането. С чл.432, ал. 1 от КЗ е уредена възможността пострадалото лице, спрямо който застрахованият е отговорен, да предяви пряк иск срещу застрахователя по застраховка “Гражданска отговорност”. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвента. За да е налице отговорността на застрахователя по чл.432, ал. 1 от КЗ е необходимо към момента на увреждането да съществува валидно застрахователно правоотношение, породено от договор за застраховка “Гражданска отговорност” между прекия причинител на вредата и застрахователя. Наред с това следва да са налице и всички предпоставки от фактическия състав на чл.45 от ЗЗД, пораждащи основание за отговорност на прекия причинител – застрахован, спрямо увреждания за обезщетение на причинените вреди.

От събраните в хода на процеса доказателства се установява, че ПТП е настъпило вследствие поведението на водача на лекия автомобил „Мерцедес CLK“ с рег. № ..... който непосредствено преди удара с автобуса се е движел с превишена скорост (129.7 км./ч.) и липсата на реакция от негова страна за избягване на удара. Ако автомобилът се е движел при максимално разрешената скорост в населено място – 50 км./ч., ПТП е щяло да бъде избегнато. Отделно от това в случай на своевременно задействане на спирачката, дори при

скоростта, с която се е движел автомобила от 129.7 км./ч., ударът между МПС е щял да бъде избегнат. Опасността е била видима за водача от момента, когато той се е намирал на 190 м. от мястото на сблъсъка, а спирачният път е 179 метра. Налице са предпоставките на чл.45 от ЗЗД за ангажиране деликтната отговорност на водача на лек автомобил марка „Мерцедес“, модел „CLK“ с рег. № ..... С поведението си той е нарушил чл.21 от ЗДвП, съгласно който максимално допустимата скорост за движение в рамките на населено място е 50 км./ч. Допуснато е и нарушение на чл.20, ал.2, изр.2 от ЗДвП, според който водачите са длъжни да намалят скоростта и в случай на необходимост да спрат, когато възникне опасност за движението. Действията му са довели до настъпилото ПТП, в резултат на което ищеца е получил травматични увреждания. Следователно налице са всички предпоставки на фактическия състав на чл. 45 от ЗЗД, а именно противоправно действие, вреда и причинна връзка между виновното и противоправно поведение на деликвента и настъпилите вреди, както и вина. Последната се предполага до доказване на противното – чл.45, ал.2 от ЗЗД, като в настоящия процес тази презумпция безспорно не е оборена от ответната страна.

Не се оспорва обстоятелството и съдът приема за безспорно установено, че към датата, на която е осъществено процесното ПТП е налице валидно сключен застрахователен договор за застраховка “Гражданска отговорност” по отношение на отговорността на водачите и ползвателите на лек автомобил марка „Мерцедес“, модел „CLK“ с рег. № ..... обективиран в застрахователна полица № BG/02/119003320704 със срок за валидност от 02.12.2019 г. до 01.12.2020 г.

Съгласно чл.477, ал.1 от КЗ обект на застраховане по застраховката “Гражданска отговорност” на автомобилистите е гражданската отговорност на застрахованите физически и юридически лица за причинените от тях на трети лица имуществени и неимуществени вреди, свързани с притежаването и/или използването на моторни превозни средства, за които застрахованите отговарят. В кръга на застрахованите лица, видно от чл. 477, ал.2 КЗ, е всяко лице, което ползва автомобила на законно основание, т. е. всяко лице във фактическа власт, на което се намира автомобила, която не е установена противоправно. В хода на процеса не са установени обстоятелства за противоправно установена фактическа власт върху МПС. Следователно валидната застраховка към момента на увреждащото ПТП е основание за носене на отговорност от ответника - застрахователното дружество по чл. 432, ал.1 във вр. с чл.429, ал.1, т.1 от КЗ, поради което същото следва да обезщети неимуществените и имуществени вреди, претърпени от ищцата, като пряка и непосредствена последица от поведението на застрахования водач.

Ответникът е направил възражение за съпричиняване на вредоносния резултат от страна Д. Г. Д.. Съпричиняващо вредата по смисъла на чл.51, ал.2 от ЗЗД е не всяко поведение на пострадалия, дори когато не съответства на предписаното от закона, а само това чието конкретно проявление се явява пряка и непосредствена последица за произлезлите вреди. От значение е само личното поведение на пострадалия, неговите конкретни действия с които е създал предпоставки за настъпване на увреждането. Ответникът счита, че ПТП е вследствие от поведението на Д. Г. Д., който е пътувал без

поставен обезопасителен колан. В конкретният случай, въз основа на събраните в хода на процеса доказателства се установява, че ищецът е седял на задната седалка и е бил без поставен предпазен колан в нарушение на чл.137а, ал.1 от ЗДвП. В заключението им, а също и в разясненията от вещите лица, дадени при изслушването им в о.с.з. на 25.10.2022 г. се установява, че предпазният колан е най-ефективен при челен удар и скорост до 60 км./ч., като ограничава свободното инерционно движение на тялото на пътника по посока напред. В случаят ударът е челен и предпазният колан оказва влияние при защитата на ищеца. При поставен предпазен колан, тялото на ищеца е щяло да остане фиксирано към седалката и нямаше да се изнесе напред или движението напред е щяло да бъде ограничено от колана. В случая (според показанията на свидетеля Г. Ц. Г., които съдът кредитира) ищецът се е изместил, като свободно движещо се тяло напред между предните седалки на автомобила и е ударил главата си в предното стъкло. Ако е бил поставен, коланът (предвид факта, че сумарната скорост на удара е била над 60 км./ч.) е щял да намали свободното инерционно движение на тялото и да отслаби силата на удара на тялото в твърдите тъпи предмети и получените от ищеца травматични увреждания щяха да бъдат по-леки. Следователно предвид механизма на ПТП, посоката и мястото на удара, вида и мястото на травматичните увреждания, съдът приема, че непоставянето на предпазния колан съществено е допринесло за получаването им. Следователно отговорността на деликвента следва да се ограничи при отчитане последиците от поведението на ищеца.

Анализирайки събраните по делото и релевантни за спора факти, предвид броя на участниците в ПТП и техния принос, броя и вида на получените травми съдът приема че приносът на ищеца следва да се определи на 20%, до който размер следва да се намали отговорността на прекия причинител при обезщетяване на претърпените от него в резултат на ПТП вреди.

Относно размера на претендираното от ищеца обезщетение.

По отношение претенцията за неимуществени вреди, следва да се има По отношение претенцията за неимуществени вреди, следва да се има предвид, че то има за цел да репарира болките, страданията и другите нематериални последици, възникнали от деликта. Размерът на неимуществените вреди следва да бъде определен от съда по справедливост – чл. 52 от ЗЗД. С оглед на това, следва да се съобрази възрастта на ищеца, конкретните прояви на увреждане, физическите и емоционални отрицателни последствия от причинените с ПТП травми, периода на възстановяване и необходимостта от допълнително лечение. Към датата на ПТП пострадалият е в трудоспособна възраст на 19 години. Оздравителният процес е протекъл без усложнения и е продължил около 3 месеца. Получените травми са причина за интензивни болки през първите 4 седмици. Стресът от ПТП, болките, като и зависимостта от чужда помощ са създали дискомфорт и негативни психични изживявания, тъй като е бил драстично нарушен обичайния начин на живот, на пострадалия. При прегледа извършен от вещото лице е установено, че ищецът е клинично здрав. На тази основа, съдът приема, че е справедливо на Д. Г. Д. да се присъди обезщетение за неимуществени вреди, причинени му вследствие на травматичните увреждания в размер на 30 000.00 лв. При

определяне размера на обезщетението за неимуществени вреди, съдът съобрази и социално-икономическите условия в страната и област Шумен. Отчитайки приноса на пострадалия на 20% и след приспадане на този принос от определения размер на обезщетението за неимуществени вреди, на ищеца следва да се присъди обезщетение в размер на 24 000.00 лв., а за разликата до претендирания размер от 60 000.00 лв., искът му да бъде отхвърлен.

Относно акцесорните претенции за законна лихва.

Ищецът иска присъждането на законна лихва върху претендираното обезщетение за неимуществени вреди ведно със законната лихва върху сумата, съгл. чл.429, ал.3 от КЗ от датата на предявяване на извънсъдебната претенция – 19.02.2021 г. до окончателното ѝ изплащане, както и законна лихва на основание чл.497, ал1, т.2 от КЗ върху размера на застрахователното обезщетение, включващо главницата за неимуществени вреди и лихвата по чл.429, ал.3 от КЗ, считано от изтичането на 15 работни дни от уведомяване на застрахователя - 13.03.2021 г. до окончателното ѝ изплащане.

От така формулирания петитум и от изразеното становище може да се направи извод, че ищецът иска към обезщетението по чл.432, ал.1 от КЗ да се добави лихвата по чл.429 от КЗ, като по този начин се формира главницата, върху която да се присъди обезщетението по чл.497, ал.1 от КЗ. Съдът не споделя тезата на ищеца. В резултат на деликта възниква облигационно отношение въз основа, на което за деликвента се поражда задължението да обезщети увреденото лице за претърпените от него вреди (чл.45 от ЗЗД). Задължението е парично и изискуемостта му настъпва на датата на увреждането (чл.84, ал.3 от ЗЗД), като при забава следва да се заплати и дължимата законна лихва (чл.86, ал.1 от ЗЗД), предвид забавяне изпълнението на едно парично задължение. Т.е. пострадалият следва да получи парична сума покриваща реалния размер на нанесената му вреда и начислената върху нея законна лихва, в случай на забава при изпълнението на задължението за обезвреда. При наличие на валидно сключен застрахователен договор е налице паралелно облигационно отношение между застраховател и деликвента, което дава възможност на пострадалия алтернативно да насочи претенцията си за обезщетение към застрахователя с предявяване на иск по чл.432 от КЗ. Налице е притезателно имуществено право на пострадалия, което е вторично спрямо правото на увреждения, произтичащо от деликта, поради, което застрахователят не може да дължи повече от дължимото от прекия причинител на непозволеното увреждане, а именно обезщетението за нанесената вреда и законната лихва за забава върху нея до датата на изплащането му. Приемането на обратното би означавало застрахователят да плати сума излизаща извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава за периода от датата на изискуемостта му до деня за погасяването му.

В чл.429, ал.3, изр.2 от КЗ е въведено ограничение на дължимите лихви, които застрахователят заплаща в рамките на застрахователното обезщетение. Застрахователят заплаща само лихвите за забава, дължими от застрахования, които текат от момента на по-ранната от двете дати, а именно: датата на която застрахователят е уведомен за застрахователното събитие от застрахования на основание чл.430, ал.1, т.2 от КЗ или от

датата на уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие от увреденото лице или от датата на предявяване на застрахователната претенция от увредения.

В чл.493, ал.1, т.5 от КЗ по отношение на задължителната застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите е предвидено, че застрахователят покрива отговорността на застрахования за лихвите по чл.429, ал.2, т.2 от КЗ, т.е при ограниченията на чл.429, ал.3 от КЗ – само в рамките на застрахователната сума и за периода от уведомяване на застрахователя за настъпване на застрахователното събитие, респективно предявяване на претенция от увреденото лице.

Съгласно чл.498 от КЗ увреденото лице, което желае да бъде обезщетено е длъжно да отправи към застрахователя писмена застрахователна претенция по реда на чл.380 от КЗ. След предявяване на претенцията за застрахователя е предвиден срок за произнасяне по чл.496 от КЗ, като непроизнасянето и неплащането в срок на застрахователно обезщетение води до изпадане на застрахователя в забава – чл.497, ал.1 от КЗ и съответно възможността увреденото лице да предяви иск срещу него в съда – чл.498, ал.3 от КЗ. Следователно при предявяване на пряк иск от увреденото лице на основание чл.432, ал.1 от КЗ по застраховка „Гражданска отговорност“, застрахователят дължи законната лихва за забава върху размера на дължимото застрахователно обезщетение от момента в който е изтекъл срока по чл. 497, ал.1 от КЗ, тъй като вече забавата е негова, а не на деликвента. В този смисъл Решение № 128 от 04.02.2020 г. по т. д. № 2466/2018 г. на ВКС, I т.о. ТК.

В чл.497, ал.1 от КЗ е предвидено, че застрахователят дължи законна лихва за забава върху размера на застрахователното обезщетение, ако не го е определил и изплатил в срок, считано от по-ранната от двете дати: изтичането на срока от 15 работни дни от представянето на всички доказателства по чл.106, ал.3 от КЗ /т. 1/ или изтичането на 3-месечния срок по чл. 496, ал. 1 от КЗ за произнасяне по извънсъдебната претенция, освен в случаите, когато увреденото лице не е представило доказателства, поискани от застрахователя по реда на чл.106, ал.3 от КЗ /т. 2/.

В конкретния случай застрахователят е уведомен за застрахователното събитие на 19.02.2021 г., когато е получил писмената претенция на ищеца и документите, с които той е разполагал. С писмото си от 01.03.2021 г.,ответникът по същество е отказал да обезщети ищеца за претърпените от него вреди. Искането на застрахователя, пострадалата да представи влязъл в сила акт, доказващ виновността на водача е неизпълнимо, тъй като в рамките на срока по чл.496, ал.1 от КЗ е невъзможно наказателното производство да бъде финализирано. По реда на чл.106, ал.3 от КЗ застрахователят може да изисква доказателства, относими към основанието и размера на претенцията. Те трябва не само да са от значение за основателността и размера на претенцията, но и да е налице обективна възможност за представянето им от увреденото лице. В този смисъл Решение № 167 от 30.01.2020 г. по т.д. № 2273/2018 г. на ВКС, ТК, II т.о. С оглед на това на основание чл.429, ал.2, т.2 и ал.3 във вр. с чл.493, ал.1, т.5 от КЗ застрахователят следва да покрие спрямо ищеца отговорността на деликвента за дължимата лихва за забава от датата на предявяване на претенцията 19.02.2021 г. до датата на изтичане на срока по чл.496, ал.1 от КЗ – 18.08.2021 г. След

19.05.2021 г. застрахователят дължи законна лихва върху обезщетението за неимуществени вреди, поради собствената си забава, съгл. чл.497, ал.1, т.2 от КЗ. Следователно претенцията за законна лихва, считано от 19.02.2021 г. до окончателното изплащане на дължимото обезщетение е основателна и следва да бъде уважена.

Претенцията за законната лихва върху претендираните обезщетения за вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 13.03.2021 г. до окончателното изплащане следва да бъде отхвърлена, като неоснователна. Отговорността на застрахователя е функционално обусловена и тъждествена по обем с отговорността на деликвента и заплащането на претендираната законна лихва излиза извън размера на реално дължимото обезщетение и начислената върху него лихва за забава. Уважаването на претенцията ще доведе до олихвяване на лихви (анатоцизъм), което е подчинено на специален правен режим, като съгл. чл.10, ал.3 от ЗЗД и става съобразно наредбите на БНБ, т.е. допустимо е само доколкото законът изрично го допуска и по ред и условия определени в нормативния акт. Уговарянето на лихва върху лихва е допустимо в отношенията между търговци – чл.294, ал.2 от ТЗ и в хипотезите на чл.143, ал.1, изр.2 от ЗЗД и чл.507 от ТЗ. В останалите случаи начисляването на лихва върху лихва е недопустимо съгласно действащото, както към момента на сключването на застрахователния договор, така и към този момент законодателство. С оглед на това претенцията следва да бъде отхвърлена, като неоснователна.

Относно разноските по делото.

Ищецът е освободен от държавни такси и разноски, но не и от заплащане на направените от ответника разноски, съразмерно с отхвърлената част от иска.

От приложените по делото доказателства се установява, че направените от ответника разноски са в размер на 3 833.80 лв., от които депозити за възнаграждение на вещи лица в общ размер на 953.80 лв. и платен адвокатски хонорар в размер на 2 880.00 лв. На основание чл.78, ал.3 от ГПК на ответника следва да се присъдят направените разноски съразмерно с отхвърлената част от претенциите в размер на 2 300.28 лв.

От приложения по делото договор за правна помощ от 15.08. 2022 г. се установява, че адв. Н. Н. Д. е указал безплатна адвокатска помощ на ищеца. С оглед на това на основание чл.38, ал.2 от ЗА, съдът следва да определи адвокатско възнаграждение на процесуалния представител на ищеца в размер не по-нисък от предвидения в наредбата по чл.36, ал.2 от ЗА минимум. Предвид заявените по делото интереси и съгл. чл.7, ал.2, т.3 и т.4 от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения в редакцията ѝ към 15.08.2022 г., адвокатското възнаграждение е в размер на 2 330.00 лв. С оглед на това ответникът следва да бъде осъден да заплати на процесуалния представител на ищеца, съразмерно с уважената част от претенциите му, адвокатско възнаграждение в размер на 932.00 лв. Към него следва да се начисли съгл. §2а от Наредба № 1 за минималните размери на адвокатските възнаграждения дължимия ДДС в размер на 20%, предвид обстоятелството, че процесуалния представител на ищеца е регистриран по ЗДДС. С оглед на това ответникът следва да заплати сума в размер на 1 118.40 лв. с вкл. ДДС.

На основание чл. 78, ал. 6 от ГПК ответникът ЗД „Бул инс“ АД следва да бъде осъдено да заплати държавна такса в общ размер на 960.00 лв. по сметка на Шуменския окръжен съд.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „.....р“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К. за заплати на Д. Г. Д., ЕГН ***** от гр. Шумен, ул. „.....“, № 1 сумата от 24 000.00 лв. представляваща обезщетение за неимуществени вреди, в резултат на преживени болки и страдания, причинени, вследствие получените от него травматични увреждания, получени в резултат на ПТП, станало на 08.12.2019 г., причинено от Д.А.И.ов, който е нарушил правилата за движение при управление на МПС – лек автомобил марка „Мерцедес“, модел „ЦЛК“ с рег. № ..... на основание застрахователна полица № BG/02/119003320704 със срок за валидност от 02.12.2019 г. до 01.12.2020 г. за задължителна застраховка “Гражданска отговорност” за горепосочения лек автомобил, ведно със законната лихва върху главницата, считано от 19.02.2021 г. до окончателното ѝ заплащане, а в останалата част за разликата от 36 000.00 лв., над уважения размер на обезщетението за неимуществени вреди от 24 000.00 лв. до претендираните 60 000.00 лв., както и за законната лихва върху присъденото обезщетение за неимуществени вреди ведно със законната лихва по чл.429, ал.3 от КЗ от изтичане на петнадесетдневния срок по чл.497, ал.1, т.1 от КЗ на 13.03.2021 г. до окончателното изплащане отхвърля претенциите на Д. Г. Д., като неоснователни.

Осъжда Д. Г. Д., ЕГН ***** от гр. Шумен, ул. „.....“, № 1 да заплати на ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „.....р“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К. сумата от 2 300.28 лв., представляващи направените от ответника разноси по делото, съразмерно с отхвърлената част от исковата претенция.

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „.....р“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К. за заплати на адв. Н. Н. Д. с адрес: гр. София, ул. „.....“, № 2, четвърти полуетаж, офис № 4 сумата от 1 118.40 лв., представляваща адвокатско възнаграждение за оказана на ищеца безплатна адвокатска помощ.

Осъжда ЗД „Бул инс“ АД, ЕИК 831830482, със седалище и адрес на управление гр. София 1407, бул. „.....р“, № 87, представлявано от изп. директори С.С.П. и К.Д.К. да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Шуменския окръжен съд държавна такса в размер на 960.00 лева.

Решението може да се обжалва пред Апелативен съд град Варна в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Окръжен съд – Шумен: _____